

ЮРІЙ ЩЕРБЯК

(Тернопіль)

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ДОКУМЕНТОЗНАВСТВО ТА ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ» У ТЕРНОПІЛЬСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Розглянуто педагогічні умови підготовки фахівців зі спеціальності «Документознавство та інформаційна діяльність» у вищій економічній школі, визначений стан та перспективи підготовки документознавців у контексті потреб менеджерів інформаційних технологій Тернопільського регіону.

***Ключові слова:** інформаційна діяльність, документознавець, моніторинг, кафедра, магістр.*

Реалізація завдань побудови в Україні інформаційного суспільства, розвитку національної інформаційної інфраструктури, її поступової інтеграції у європейський простір робить актуальним підготовку відповідних кадрів. У контексті виконання державної програми в інформаційній сфері згідно із Законом України «Про основні заходи розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 рр.» у Тернопільському регіоні є потреба у підготовці фахівців зі спеціальності «Документознавство та інформаційна діяльність». Здійснення економічного зростання інноваційного типу, впровадження ринкових відносин, реалізація інвестиційної програми вимагає кваліфікованого інформаційного менеджменту, організації технологічних процесів документування, збереження, аналітико-синтетичної обробки інформації на рівні вимог ХХІ століття, впровадження нових методик роботи з документами, системи електронного документообігу, залучення нових форм контролю за виконанням управлінських рішень.

Ці процеси вимагають модернізації підходів до освіти, особливо вищої, оскільки інформаційне суспільство будується на засадах суттєвого ускладнення та інтелектуалізації діяльності в усіх сферах. Гнучкість вищої освіти є основною передумовою її реформування і означає здатність відповідних закладів не лише реагувати на нові вимоги часу, але й передбачати їх, формулювати завдання з урахуванням позитивного міжнародного досвіду і європейських стандартів.

Таким чином, об'єктивні соціальні потреби та зростання ролі інформаційних процесів у суспільному розвитку зумовлюють необхідність підготовки висококваліфікованих фахівців у галузі документознавства та інформаційної діяльності. З огляду на відсутність підготовки у Тернопільському регіоні фахівців-документознавців, менеджерів інформаційних ресурсів, з одного боку, і потребою системної трансформації управлінських, фінансових, підприємницьких структур, організацій різних форм власності у напрямку оволодіння сучасними інформаційними технологіями, комунікативними засобами, з другого, розвиток даного напрямку освітньої діяльності в Тернопільському національному економічному університеті є доцільним, а тема дослідження – актуальною.

Підготовка кадрів зі спеціальності «Документознавство та інформаційна діяльність» започаткована у закладах вищої освіти і культури України з середини 1990-х рр. (у Києві, Харкові, а згодом – у Рівному та в Миколаївському філіалі Ки-

ївського національного університету культури і мистецтв). На цей час створені курси, підручники, навчально-методичне забезпечення, відбулися перші випуски документознавців. Проблема підвищення якості названої спеціальності в Україні є предметом активного обговорення вітчизняними дослідниками – В. В. Бездрадко [1], Г. В. Власової [2], Н. А. Гайсинюк [3], Л. І. Демчиної [4; 5], С. В. Дубової [6], Н. М. Кушнарєнко [7], О. В. Матвієнко [8], Ю. І. Палехи [9], Л. Я. Філіпової [10]. Проте проблема підготовки сучасних документознавців (бакалаврів, спеціалістів, магістрів) ще недостатньою мірою стала предметом наукового узагальнення із залученням фундаментальних положень сучасної педагогіки.

Мета статті полягає у визначенні педагогічних умов підготовки сучасних документознавців у вищому економічному навчальному закладі.

На думку провідного фахівця з проблеми документознавства в Україні як наукової спеціальності професора В. Бездрадко, до середини 1990-х років для вищої школи України характерна відсутність практики підготовки фахівців із документознавства та інформаційної діяльності. Провідними навчальними установами, які відзначилися місіонерством щодо започаткування нової спеціальності, стали інститути культури, традиційними напрямками підготовки яких були бібліотечні, книгознавчі спеціальності. Цілком закономірно, що пошук каналу «входження» нової навчальної спеціальності відбувався при сприянні науково-педагогічних кадрів суміжних напрямів. Тому на перших порах інститутські кафедри бібліотекознавства, бібліографознавства та книгознавства перетворилися в осередки розвитку «Документознавства та інформаційної діяльності» [1, с. 228]. Проте, популярність підготовки фахівців зі спеціальності «Документознавство та інформаційна діяльність» в Україні невинно зростає. За останні роки ця спеціальність відкрита більш ніж в двох десятках вищих навчальних закладів та на їх відокремлених факультетах університетів в Луганську, Луцьку, Миколаєві, Одесі, Рівному, Черкасах. Нині, за інформацією Л. Демчиної, навчання за цією спеціальністю здійснюється вже в 32 вищих навчальних закладах [5, с. 245].

Підготовка фахівців напряму підготовки 0201 «Культура» спеціальності «Документознавство та інформаційна діяльність» ОКР «спеціаліст» та «магістр» здійснюється у Тернопільському національному економічному університеті з 2009 року кафедрою документознавства, інформаційної діяльності та українознавства (ДІДУ). Науково-педагогічний персонал кафедри станом на 2011 рік складає 23 осіб, з яких 95 % працює на постійній основі. Завідувач кафедри ДІДУ – доктор історичних наук, професор О. Є. Гомотюк. За категоріями працівники кафедри характеризуються таким складом: доктори наук – 3; кандидати історичних та філологічних наук, доценти – 9; кандидати історичних та філологічних наук, старші викладачі – 7; викладачі – 5. Кадрові показники залишаються стабільними впродовж останніх років, а їх динаміка свідчить про позитивні зрушення в розвитку кадрового потенціалу кафедри, який обслуговує підготовку випускників. Базова освіта викладачів відповідає дисциплінам, які вони викладають, що є результатом активної роботи з підготовки і підбору кадрів, які залучаються до навчального процесу.

Якісному опануванню професією документознавця сприяє організація навчально-методичної та науково-дослідної роботи як випусковою, так і провідними кафедрами ТНЕУ. Кафедра документознавства, інформаційної діяльності та українознавства керується принципом, що інформаційно-аналітична діяльність призначена докорінно змінити характер здійснення управлінських операцій, підвищити ефективність збору, опрацювання та зберігання інформації з актуальних подій та загальних проблем української та світової економіки. Провідною ідеєю організації навчального процесу є поєднання глибоких освітньо-професійних

знань, умінь, навичок у галузі документальних комунікацій і досконалого володіння сучасними інформаційно-комунікативними технологіями для задоволення потреб Тернопільського регіону.

У підготовці фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр», «спеціаліст» беруть участь викладачі випускової кафедри, кафедри філософії та політології, кафедри психологічних та педагогічних дисциплін, соціальної роботи, розміщення продуктивних сил і управління трудовими ресурсами, кафедри інтелектуальної власності, кафедри менеджменту.

Кафедра документознавства, інформаційної діяльності та українознавства викладає 28 дисциплін, які забезпечені робочими програмами та робочими навчальними планами, що розроблені відповідно до галузевого стандарту вищої освіти затвердженого Міністерством освіти і науки України. Підготовка фахівців зі спеціальності «Документознавство та інформаційна діяльність» здійснюється за освітньо-кваліфікаційними рівнями: «магістр», «спеціаліст» у відповідності до освітньо-кваліфікаційних характеристик, що містять професійне призначення та умови використання випускників ТНЕУ, освітні та кваліфікаційні вимоги.

Навчальні плани підготовки магістрів та спеціалістів за спеціальністю «Документознавство та інформаційна діяльність» узгоджені з освітньо-професійною програмою, відповідають вимогам освітньо-кваліфікаційних характеристик. За своєю структурою адекватні нормативним вимогам щодо розподілу кредитів для дисциплін гуманітарного циклу, природничо-наукового (фундаментального) та професійної і практичної (фахової) підготовки. Навчальні плани підготовлені у відповідності до потреб ринку праці та особистості, а також базуються на принципах безперервності, наступності та ступеневості освіти.

Начальні плани освітньо-кваліфікаційних рівнів «магістр», «спеціаліст» на пряму підготовки 0201 «Культура», спеціальності 7.020105, 8.020105 погоджені з науково-методичною комісією з культури МОН України, Інститутом інноваційних технологій і змісту освіти, Департаментом вищої освіти Міністерства освіти і науки України.

Вивчення дисциплін, що включені в навчальний план дають можливість забезпечення якісної підготовки, глибоких професійних знань, високого рівня культури, сучасного погляду на тенденції документознавства та інформаційної діяльності. Наприклад, навчальний план підготовки магістра – «документознавця, менеджера органів державної влади та управління» передбачає загальний обсяг 1764 годин, 49 кредитів. Дисципліни циклу професійної підготовки займають 882 години, 24,5 кредитів. На вибіркові дисципліни за вибором навчального закладу відведено 648 годин, 18 кредити, за вибором студента 234 годин, 6,5 кредитів. Крім того передбачено проведення магістерської та асистентської практики, а також державної атестації у формі комплексного державного іспиту з фаху та захисту магістерської роботи.

Навчальний план підготовки фахівців спеціальності 8.020105, 7.020105 «Документознавство та інформаційна діяльність» враховує специфіку регіону й сучасні тенденції документознавства й інформаційного менеджменту.

Основні засади концепції спеціальності відповідають вимогам сучасної вищої освіти України щодо надання відповідних знань та умінь при формуванні освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст», «магістр» за названою спеціальністю. Теоретико-методологічні основи підготовки фахівців цього напрямку базуються на основі складових концепції національного документного менеджменту, вироблених київською, харківською школою документознавства з врахуванням світових тенденцій розвитку галузі [8, с. 17-22]. Головна увага звертається на інтелектуалізацію інформаційної культури менеджера, документного забезпечення управлін-

ня в різних сферах суспільного буття, вдосконалення рівня володіння іноземними мовами і використання нових інформаційних технологій.

Головний зміст розвитку освітньої діяльності полягає у використанні позитивного досвіду національної школи, зразків міжнародної вищої освіти, адаптований до потреб і перспектив сучасного інформаційного суспільства. З цією метою вдосконалено навчальні плани відповідно до потреб підготовки документознавців в умовах статуювання нових інформаційно-комунікативних технологій. Освітньо-кваліфікаційні характеристики та освітньо-професійні програми складено відповідно до основних вимог підготовки магістрів та спеціалістів у вищій школі [4, с. 252].

Підготовка документознавців у ТНЕУ проводиться відповідно до основних напрямів їх майбутньої діяльності: управлінського, документознавчого, гуманітарно-лінгвістичного, комп'ютерно-технологічного, правознавчого та інформаційно-аналітичного. Перераховані вище блоки напрямів підготовки створюють необхідну базу для вироблення вмінь та навичок, які в змозі задовольнити зростаючі потреби у фахівцях зазначеної сфери діяльності. Вже з перших курсів навчання майбутні фахівці знайомляться з основами загального документознавства та діловодства, вивчають теорію документно-інформаційних комунікацій, архівознавство, інформатику та комп'ютерну техніку, опановують математичні основи інформаційної діяльності, економічну теорію, основи менеджменту й маркетингу.

Враховуючи ті обставини, що розвиток сучасної комп'ютерної техніки орієнтований на високопрофесійного користувача й не потребує ґрунтовної інженерної освіти, комп'ютерно-технологічний блок обмежується вивченням основ комп'ютерних мереж та телекомунікаційних технологій, системного аналізу інформаційних процесів прикладного програмного забезпечення, основ проектування баз даних, Internet-технологій та ресурсів в діловодстві та сучасного електронного документообігу.

Гуманітарно-лінгвістичний блок включає вивчення історії України, філософії, логіки, соціології, психології та педагогіки, політології, документальної лінгвістики, етики та естетики, культурології, ділового етикету. Значна увага приділяється знанню іноземних мов, зокрема вивченню ділової англійської, французької та німецької мов, які вивчаються протягом п'яти семестрів.

Досить об'ємним є інформаційно-аналітичний блок, до якого включено вивчення основ інформаційно-аналітичної діяльності, аналітико-синтетичної обробки та переробки інформації, інформаційного менеджменту, міжнародної інформації, інформаційного сервісу, інформаційної культури, захисту інформації.

Зазначені блоки дисциплін складають навчальний план підготовки фахівців за спеціальністю «Документознавство та інформаційна діяльність» у всіх ВНЗ. Разом із тим кожен навчальний заклад, зокрема й ТНЕУ, має можливість вводити свої вибіркові дисципліни (варіативну компоненту за вибором ВНЗ та студента), залишаючи без змін нормативні за стандартом [7, с. 719].

Вирішення поставлених завдань потребує постійного нарощування кадрового потенціалу, що реалізовується шляхом підготовки та підвищення кваліфікації науково-педагогічного персоналу, залучення до організації навчально-виховного процесу провідних фахівців університету, інших установ, фахівців-практиків.

Рейтинг професорсько-викладацького складу залежить від ефективності науково-дослідної складової діяльності кафедри. Виконання конкретних завдань у межах комплексної кафедральної наукової теми «Нові підходи в інформаційній діяльності» та зумовлена цим активізація зв'язків із провідними навчальними закладами та науковими центрами, що розробляють близькі або суміжні проблематики, передбачають усталене репрезентування у монографіях, брошурах, фахових

виданнях результатів досліджень викладачів. За підсумками науково-технічної діяльності факультету економіки та управління у 2011 році кафедра випустила 92 праці загальними обсягом 170 др. арк., у тому числі 8 навчальних посібників, 2 монографії, 2 брошури.

Кафедра налагодила співробітництво із випусковими кафедрами спеціальності „Документознавство та інформаційна діяльність” – університетом „Львівська політехніка”, кафедрою державного управління Київського національного університету культури і мистецтв, кафедрою документальних комунікацій. Одним із шляхів реалізації ступеневої освіти є підготовка у Тернопільському національному економічному університеті фахівців за скороченим терміном навчання з числа випускників вищих навчальних закладів I-II рівня акредитації. У цьому контексті підписано угоди із Дрогобицьким технологічним коледжем, Надвірнянським коледжем Київського національного транспортного університету про підготовку студентів на скорочений термін навчання.

Пріоритетним напрямком науково-дослідної діяльності кафедри є участь викладачів у роботі щорічного Міжнародного науково-теоретичного семінару з вирішення термінологічних дискусій у царині документознавства: «Термінологія документознавства та суміжних галузей знань» (кафедра державного управління Київського національного університету культури і мистецтв), встановлення наукових контактів із Рівненським державним гуманітарним університетом та іншими закладами, що здійснюють підготовку фахівців із спеціальності «Документознавство та інформаційна діяльність».

У контексті проведення профорієнтаційної роботи з метою формування контингенту студентів кафедра вивчає попит установ області у фахівцях-документознавцях. Аналіз ринку праці вказує на недостатньо якісний та кількісний рівень розвитку документного менеджменту. Кафедрою направляються листи в органи регіонального управління, на основі яких останні формують заявки на очікувану потребу у фахівцях з «Документознавства та інформаційної діяльності», котрі здатні професійно здійснювати документно-інформаційне забезпечення керівництва апаратів місцевих органів державної влади, бути керівниками інших основних підрозділів у різноманітних сферах діяльності, керівниками адміністративних підрозділів, керівниками підрозділів кадрів і трудових відносин, організаторами діловодства, референтами, помічниками керівників, секретарями адміністративних органів тощо на підставі оволодіння найновішими методами і способами технологічних процесів документування, збереження, аналітико-синтетичної переробки інформації та її використання, застосування у своїй діяльності іноземних мов.

З метою розширення контингенту вступників на навчання ОКР «спеціаліст», ОКР «магістр» кафедрою передбачено:

- покращення матеріально-технічного забезпечення навчального процесу, зокрема створення та активне використання комп'ютерного класу для впровадження на практиці новітніх технологій, ефективне використання інформаційних ресурсів мережі Інтернет, застосування пакетів прикладних інформаційних програм при викладанні та засвоєнні слухачами навчальних дисциплін;
- впровадження інноваційних методів навчання, зокрема створення варіативної лабораторії для вирішення завдань з обробки та аналізу інформації, залучення студентів до реалізації практичних завдань університету;
- удосконалення форм проведення практичних занять – від усних відповідей до проведення ділових ігор, тренінгів, круглих столів, тестувань; у контексті розвитку семінарських занять – від написання рефератів до творчих есе;

- широке залучення студентів до науково-дослідної роботи, зокрема – проведення студентських науково-практичних конференцій, студентських олімпіад, залучення до розробки науково-дослідної теми кафедр;
- урізноманітнення та підвищення ефективності практики студентів;
- поступовий перехід на цільову систему підготовки фахівців за заявками підприємств та організацій різних форм власності;
- проведення активної профорієнтаційної роботи в межах регіону та України: розширення інформації про наявну спеціальність ОКР «спеціаліст», «магістр» шляхом співробітництва із організаціями та підприємствами різних форм власності, обласною та районною державними адміністраціями; спрямування потоків рекламної інформації у міністерства, відомства, економічні, політичні, соціальні структури держави; відкриття спеціальної сторінки в Інтернеті;
- у контексті зовнішньо-освітньої діяльності ТНЕУ, принципів мобільності, передбачених Болонським процесом створення умов для фахівців із спеціальності «Документознавство та інформаційна діяльність» для удосконалення своїх знань та професійних навичок за кордоном, оскільки названа спеціальність входить до переліку європейських відповідно з Болонським процесом.

Логічним продовженням теоретичного обґрунтування змісту і структури професійної підготовки документознавців є практична частина нашого дослідження, яка включає анкетне опитування. Лабораторія моніторингу якості освітньої ТНЕУ діяльності провела вивчення думки студентів 3 курсу денної форми навчання на 9 факультетах (дата проведення 17.11.2011 р.). Студентів третьокурсників (загальна кількість 450 респондентів) запросили взяти участь в обговоренні важливих для університету проблем. Анкета враховувала вивчення основних мотивів обраної спеціальності та визначення рівня якості освітніх послуг в ТНЕУ. У процесі аналізу лабораторією було визначено як загальні тенденції окреслених аспектів дослідження в ТНЕУ, так і найбільш характерні особливості окремих факультетів, зокрема економіки та управління (ФЕУ). На ФЕУ здійснюють підготовку фахівців із спеціальності «Документознавство та інформаційна діяльність». Окремі результати дослідження студентів цієї спеціальності виявилися такими:

- *Якою мірою Вам зараз подобається обрана спеціальність?*
 1. Подобається – 58 %.
 2. Важко сказати – 37 %.
 3. Не подобається – 5 %.
- *Якби Вам довелося зараз знов обирати, Ви стали б вступати в ТНЕУ, і чи за цією спеціальністю?*
 1. Так, став би вступати в ТНЕУ на цю спеціальність – 61 %.
 2. Вступав би до університету, але на іншу спеціальність – 24 %.
 3. Вступав би до іншого вузу – 15 %.
- *Які мотиви спонукали Вас до вибору цієї спеціальності?*
 1. Відповідні мої здібності – 50 %.
 2. Наполягання батьків – 28 %.
 3. Просто вдалося вступити саме на цю спеціальність – 22 %.
- *Чи хотіли б Ви отримати другу вищу освіту в ТНЕУ, паралельно навчаючись на двох спеціальностях?*
 1. Так – 40 %.
 2. Ні – 36 %.
 3. Важко відповісти – 24 %.
- *Якщо так, то що Вам може перешкодити отримати другу вищу освіту?*
 1. Велике навантаження (навчання, додаткова зайнятість тощо) – 46 %.
 2. Відсутність необхідних коштів – 35 %.

3. Особисті проблеми – 17 %.
4. Несхвальне ставлення до ідеї другої вищої освіти з боку рідних та друзів – 1 %.
- *Чим Ви керуєтесь, відвідуючи аудиторні заняття (лекції, семінари й ін.)?*
1. Прагнення одержати добрі знання, дізнатися нове – 36 %.
2. Це мій обов'язок як студента – 24 %.
3. Строгий контроль за відвідуванням – 14 %.
4. Бажання зустрітися, поспілкуватися з друзями – 13 %.
5. Повага до викладача – 4 %.
- *З якими основними труднощами Вам прийшлося зіткнутися під час навчання?*
1. Необ'єктивне ставлення до студента – 39 %.
2. Неможливість реально виконати об'єм роботи, який передбачає навчальна дисципліна – 29 %.
3. Високі вимоги викладача – 15 %.
4. Надмірна зайнятість своїми особистими справами – 10 %.
5. Вимушений поєднувати роботу і навчання – 6 %.
- *Який спосіб вивчення задоволення освітніх потреб студентів на Ваш погляд найбільш ефективний:*
1. Анкетування в рамках кафедр, факультетів і вузу в цілому – 42 %.
2. Пряме спілкування (зустріч ректора з співробітниками і студентами) – 27 %.
3. Використання інформаційних каналів (Інтернет, преса) – 16 %.
4. Створення студентських інститутів (інститут кураторів груп) – 9 %.
5. Опитування випускників – 5 %.
- *Оцініть, будь ласка, рівень якості послуг в ТНЕУ, які забезпечують процес навчання (за п'ятибальною шкалою):*

Види послуг:	Загальна оцінка
1. Матеріально-технічне забезпечення	4 (44 %)
2. Забезпеченість навчальною літературою	3 (39 %)
3. Забезпеченість навчального процесу комп'ютерами	3 (28 %)
4. Організація навчального процесу	4 (45 %)
5. Спілкування з керівництвом	3 (29 %)
6. Планування навчального процесу	4 (40 %)
7. Робота кафедр	4 (52 %)
8. Робота персоналу деканату	4 (38 %)
9. Робота бібліотеки	4 (40 %)
10. Аудиторний фонд	4 (55 %)
11. Проживання в гуртожитку	4 (42 %)
12. Стипендіальне забезпечення	4 (42 %)
13. Харчування	4 (38 %)
14. Морально-психологічний клімат	4 (40 %)
15. Відпочинок	3 (28 %)

– *Чи збираєтесь Ви працювати за спеціальністю, яку опановуєте у ТНЕУ, після закінчення навчання?*

1. Намагатимусь працювати за спеціальністю, але не впевнений, що знайду відповідну роботу – 79 %.
2. Обов'язково буду працювати за спеціальністю – 15 %.
3. Я не збираюсь після закінчення навчання працювати за спеціальністю, для мене головне отримати вищу освіту, а працюватиму в інших сферах – 6 %.

– Що, на Вашу думку, очікує випускника ТНЕУ у майбутньому?

1. Робота за фахом – 49 %.
2. Набуття статусу безробітного – 28 %.
3. Перекваліфікація – 23 %.

Результати проведеного дослідження дають змогу зробити такі узагальнення.

Виходячи з того, що пріоритетним напрямком державної політики на регіональному рівні у найближчі роки буде відтворення інтелектуального потенціалу суспільства, що визначатиме якісний склад робочої сили, котра володітиме сучасними інформаційно-комунікативними технологіями, її конкурентною перевагою стане високий професіоналізм. Вирішення перелічених вище нагальних завдань неможливо здійснити без менеджерів усіх рівнів управління. Ці процеси супроводжуватимуться зростанням обсягів документованої інформації, що матиме свої переваги у результаті застосування нових технологій. Важливою складовою процесу досягнення конкурентних переваг регіону стане ефективна управлінська діяльність, що вимагає кваліфікованого інформаційного менеджменту, організації документно-інформаційного супроводу на рівні сучасних вимог, розробки та впровадження нових технологічних процесів роботи з документами, систем електронного документообігу. Саме такі завдання може виконати програма підготовки «спеціалістів» та «магістрів» за кваліфікацією «Документознавство та інформаційна діяльність».

Перспективи розвитку галузі документознавства та інформаційної діяльності сьогодні визначаються оптимальним поєднанням комплексу фахових знань, умінь, навичок та високої професійної мобільності спеціалістів. Вирішальне значення тут мусять мати управлінська культура, ініціатива, творчість і активність персоналу, адже значна частина професійних знань отримується під час роботи. Гарантією майбутнього сфери документно-інформаційної діяльності повинно бути раціональне співвідношення можливостей отримання спеціальної освіти та підвищення кваліфікації фахівців.

Аналіз педагогічних умов підготовки сучасних фахівців документно-інформаційної сфери, який був проведений в результаті моніторингового дослідження студентів-третьокурсників у ТНЕУ засвідчує про потребу вдосконалення навчального комплексу «Документознавство та інформаційна діяльність» (перевантаженість навчального процесу, високі показники тих дисциплін, які студенти вважають зайвими та другорядними, песимізм щодо перспектив свого працевлаштування за спеціальністю тощо); з'ясування його значення для психолого-педагогічного процесу формування готовності і здатності студента до фахової діяльності.

Перспективи подальших досліджень убачаємо у виявленні педагогічних умов підготовки документознавців на основі застосування особистісно орієнтованої технології навчального процесу, діалогових форм спілкування викладача і студента як моделі діалогу документознавця з користувачем; у вивченні, узагальненні та інтерпретації досвіду підготовки документознавців закордоном.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Бездрабко В. В.* Документознавство в Україні: інституціоналізація та сучасний розвиток : [монографія] / *В. В. Бездрабко*. – К. : Четверта хвиля, 2009. – 720 с.
2. *Власова Г. В.* Проблеми і перспективи підготовки фахівців з документознавства та інформаційної діяльності / *Г. В. Власова* // *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. – 2004. – № 1. – С. 13-15.
3. *Гайсинюк Н. А.* Педагогічні засади підготовки документознавців в умовах інформатизації : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 07.00.08 / *Н. А. Гайсинюк*. – К., 2003. – 23 с.
4. *Демчина Л. І.* Підготовка фахівців зі спеціальності «документознавство та інформаційна діяльність»: системний підхід / *Л. І. Демчина, Б. П. П'ятничко* // *Науковий часопис*

НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 7. Релігієзнавство. Культурологія. Філософія : зб. наук. пр. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2007. – С. 250-253.

5. Демчина Л. І. Специальність «Документознавство та інформаційна діяльність» у контексті ступеневої освіти / Л. І. Демчина // Вісник Харківської Державної Академії Культури. – 2011. – Випуск. 34. – С. 243-249.

6. Дубова С. В. Інформаційна професія та інформаційна освіта: сутність, зміст, проблеми / С. В. Дубова // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2007. – № 1. – С. 70-77.

7. Кушнарченко Н. М. Складові змісту спеціальності «Документознавство та інформаційна діяльність»: питання методології / Н. М. Кушнарченко // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2004. – № 1. – С. 15-21.

8. Матвієнко О. В. Документознавча освіта: проблеми та перспективи розвитку практики та наукових досліджень. Дидактичне прогнозування професійної підготовки менеджерів інформаційних систем / О. В. Матвієнко // Проблеми освіти. – 2003. – Вип. 31. – С. 125-138; Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2009. – № 4. – С. 7-22.

9. Палеха Ю. Підготовка документознавців-інформаційних аналітиків – нагальна потреба інформаційного суспільства / Ю. Палеха // Студії з архівної справи та документознавства. – 2007. – Т. 15. – С. 108-110.

10. Філіпова Л. Інформаційна діяльність як фахова навчальна дисципліна: змістовний аналіз / Л. Філіпова // Вісн. Кн. палати. – 2005. – № 2. – С. 29-30.

ЮРИЙ ЩЕРБЯК

ОСОБЕННОСТИ ПОДГОТОВКИ СПЕЦИАЛИСТОВ ПО СПЕЦИАЛЬНОСТИ „ДОКУМЕНТОВЕДЕНИЕ И ИНФОРМАЦИОННАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ” В ТЕРНОПОЛЬСКОМ НАЦИОНАЛЬНОМ ЭКОНОМИЧЕСКОМ УНИВЕРСИТЕТЕ

Рассмотрены педагогические условия подготовки специалистов по специальности „Документоведение и информационная деятельность” в высшей экономической школе, определенное состояние и перспективы подготовки документоведов в контексте потребностей Тернопольского региона в менеджерах информационных технологий.

Ключевые слова: *информационная деятельность, документовед, мониторинг, кафедра, магистр.*

YURY SCHERBYAK

FEATURES OF PREPARATION OF SPECIALISTS ON SPECIALITY “DOCUMENTS AND INFORMATIVE ACTIVITY” AT TERNOPIL NATIONAL ECONOMIC UNIVERSITY

The pedagogical conditions of preparation of specialists on speciality “Documents and Informative Activity” at the higher economic school are studied; the state and prospects of training specialists in this sphere are considered in the context of necessity in managers of information technologies of the Ternopil Region. The structure of curriculum and the contents of disciplines, which give an opportunity for providing the high-quality preparation, thorough professional knowledge, high level of culture, modern looks on the tendency of document management and informative activity are analysed. It is shown, as specificity of the region and modern tendencies of document and informative management are taken into account in specialists training on this speciality. The results of practical part of the research (questionnaire) of students of the Ternopil National Economic University in aspects of document managers’ professional training are exposed. It is convincingly proved that the important component of the process of achievement of competitive edges of the region is the effective administrative activity, which requires skilled informative management, organization of informative supplement at the level of modern requirements, development and introduction of new technological processes of work with documents, systems of papers electronic circulation.

Keywords: *informative activity, document manager, monitoring, department, master degree.*

Одержано 26.02.2013, рекомендовано до друку 6.03.2013.